

Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Seçimi ve Etkileyen Faktörler

Afitap Özdelikara¹, Seval Ağaçdiken¹, Ebru Aydın¹

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye

³Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü 4. Sınıf Öğrencisi, Samsun, Türkiye

Afitap Özdelikara, Yrd. Doç. Dr.
Seval Ağaçdiken, Öğr. Gör. Dr.
Ebru Aydın, 4. Sınıf Öğrencisi

İletişim:

Yrd.Doç.Dr. Afıtap Özdelikara
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu,
Hemşirelik, Samsun, Türkiye
Tel: +90 362 312 19 19
E-Posta: afıtapozdelikara@gmail.com

Gönderilme Tarihi : 04 Haziran 2014
Revizyon Tarihi : 27 Ekim 2014
Kabul Tarihi : 15 Nisan 2015

ÖZET

Amaç: Bu araştırma hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimine ilişkin görüşlerini ve meslek seçimini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak planlanmıştır.

Gereç-Yöntem: Araştırmanın evrenini Aralık 2013 tarihinde Ondokuz Mayıs Üniversitesi Samsun Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik 1. Sınıfta öğrenim gören öğrenciler oluşturmuştur. Örneklem oluşturulmasında ise herhangi bir örneklem yöntemine gidilmemiş, araştırmaya katılmayı gönüllü kabul eden 102 öğrenci alınmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan sosyo-demografik veri formu, 'Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği' (HMSÖ) ile toplanmıştır. Verilerin analizi SPSS 16 paket programında ortalama, t testi ve varyans analizi hesaplamaları ile yapılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 18.7±0.9, %71.6'sı bayan, %96.1'i bekar, %58.8'i il merkezinde yaşadığını, %55.9'u annelerinin, %37.3'ü babalarının ilköğretim mezunu olduğunu, %63.7'si gelirlerinin giderlerine denk olduğunu, %52.9'u Anadolu veya fen lisesi mezunu olduklarını, %59.8'i akademik başarı durumlarını iyi olarak algıladıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin %67.6'sı daha önce hiç hemşirelik hizmeti almadıklarını, %59.8'i daha önce bir hastanın başında refakatçi olarak kalmadıklarını, %71.6'sı ailelerinde hemşirelik mesleği yapan kimsenin bulunmadığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin %59.8'i hemşireliği isteyerek geldiklerini, hemşirelik mesleğine kendi isteği ile gelmeyen öğrencilerin %63.4'ü istihdam olanakları nedeni ile hemşirelik mesleğini seçtiklerini ifade etmişlerdir.

Hemşirelik mesleğinin seçimine ilişkin sorulara baktığımızda; 'Hemşirelikte işsiz kalınmayacağı düşünüyorum' ifadesi 84.0±2.49 ortalama puanı ile en yüksek puan ortalamasına sahip madde olmuştur.

Öğrencilerin cinsiyet, maddi durum, hemşirelik hizmeti alma, hemşire yakını olma, mesleği isteyerek seçme, durumu ile mesleki uygunluk ve HMSÖ toplam puan ortalaması arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (p<0.05).

Sonuç: Araştırma sonucunda öğrencilerin hemşirelik mesleğini tercih etmede istihdam edilebilirliğin kolay olması, yardım odaklı bir meslek olması ve çevresel yönlendirmenin rol oynadığı belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: hemşirelik, meslek seçimi, öğrenci

CAREER CHOICES OF NURSING STUDENTS AND INFLUENCING FACTORS

ABSTRACT

Objectives: This study is conducted to determine the career choice of nursing students and influencing factors this.

Study Desing: Sample of the research is formed by 102 beginning level nursing students in Nursing Department of Ondokuz Mayıs University Health College at December 2013. Data are collected with personal form and Entering The Field of Nursing Scale. Data analyzed with SPSS 16 program; average, analysis of variance and t-test was performed.

Results: The average age of participant students is 18.7±0.9, participants' 71.6% is female, 96.1% is single, 58.8% is live in city center; the mother of 55.9% and the father of 37.3% graduated from secondary school, 63.7% of participants' salary income and outcome is equal, 52.9% graduated from Anatolian or Science High School and 59.8% is noticed their academic status "good". 67.6% of participant students have never taken nursing service, 59.8% have never been as hospital attendant, 71.6% reported that noone is a nurse in their family. 59.8% reported that they choose nursing with their desire, 63.4% of students who chose nursing without their desire studying nursing for employment opportunity. The item "I think whether or not to stay unemployed in nursing" had the highest point score among all items.

The difference between the data gender, salary status, having nursing service, relationship with a nurse, choosing nursing with desire and Vocational Choices in Entering The Field of Nursing Scale total point score was found statistically meaningful (p<0.05).

Conclusion: As a result it was reported that easy employment, being o help focused job and enviromental guidance have role choosing nursing.

Key words: Nursing, Career choice, Student.

Meslek, insanlara yararlı mal ve hizmet üretmek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, belli eğitimle kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı, kuralları toplumca belirlenmiş etkinlikler bütünü olarak tanımlanabilir (1). Türk Dil Kurumu (TDK) sözlüğünde de “meslek; Belli bir eğitim ile kazanılan sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş iş” şeklinde tanımlanmaktadır (2). Bireyin tercih ettiği meslekler arasında birinde karar kılması ve buna hazırlamak için çaba göstermesi de meslek seçimi olarak adlandırılabilir (3).

İnsan hayatının en önemli dönüm noktalarından birisi olan meslek seçimi, bireyin yaşam biçiminin de seçilmesi demektir. Bireyin gelecekteki yaşam tarzının belirlenmesinde dönüm noktası olan mesleki tercihinin yaparken doğru ve isabetli karar vermesi gerekmektedir. Çalışma süresinin, tüm hayatımızdaki yeri göz önüne alındığında, çalışma hayatının kalitesinin ve çalışma adına yapılan faaliyetlerin bireysel mutluluğa doğrudan etkisi olduğu da açıkça görülecektir. Dolayısıyla çalışma hayatında ve özel hayatımızda mutlu olmanın, iyi bir kariyer elde etmenin ilk adımı da kişiliğimize uygun meslek seçiminden geçer (4).

Meslek insanın sadece kişisel yaşamı üzerinde değil etrafı ile olan ilişkilerinde de belirleyici bir etkiye sahiptir. İnsanın toplum içindeki statüsünde, icra ettiği mesleğin büyük rolü olduğu göz ardı edilemez (5). Bir insan mesleğini seçmekle yaşam tarzı konusunda da seçim yapmış olur. Bunlar arasında kimlerle etkileşimde bulunacağı, ne giyip ne yiyeceğimizi, nerede yaşayacağı, evliliğimizi, kişinin çevresi ve bunun gibi sayabileceğimiz çok şeyimizi etkileyecektir. Birey meslek tercihini ifade ederken “ben şu ya da bu biçimde bir insanım” demektedir (6).

Meslek seçimi, gençler için yaşamlarındaki en önemli kararlardan birisi olmakla birlikte birçok faktörden etkilenen karmaşık bir süreçtir. Bireyin bu karar sürecinde etkilediği bir dizi değer yargısı, ilgi ve inançları söz konusudur. Mevcut bilgi birikimi, bireyin bu kararında mesleğe yönelik olarak duyduğu ilgi, sahip olduğu değerler ve elde edeceği tatmin gibi faktörlerin yanı sıra kişisel özelliklerinin de etkili olduğunu göstermektedir (7). Bir meslek ilgi ve yeteneklerine uygun oluşu nedeni ile kişiye çekici gelebildiği gibi, sağladığı toplumsal saygınlık ve kazanç gibi faktörler nedeni ile de çekici gelebilir. Yani kişi ya yapısına uygun olduğu için ya da kendisi için önemli kişilerce beğenilir olduğu için şu ya da bu mesleği tercih listesine alabilir (1). Bireyler gençlik döneminde yetişkin rolünü benimseyerek

seçim yapar ve sorumluluk yüklenmeye başlarlar (8). Her meslek için profesyonel kimliğin kazandırılması ise önemli görülmektedir. Profesyonel mesleki kimlik kazandırma öğrencilikte başlar (9).

Gereç ve yöntem

Araştırma 2013-2014 eğitim öğretim yılı Aralık 2013-Ocak 2014 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik bölümünde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini Hemşirelik bölümü 1 sınıfta öğrenim gören 142 öğrenci oluşturmuş, herhangi bir örneklem seçim yöntemi-ne gidilmeden, uygulamanın yapıldığı günlerde devamsız olan ve araştırmaya katılmak istemeyenler dışındaki tüm öğrenciler araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırmanın uygulandığı tarihlerde okula devam eden öğrencilere veri toplama aracı araştırmacılar tarafından ulaştırılmış, 102 form doldurulmuş olarak toplanmıştır. Araştırmada geri dönüş oranı %71.8'dir. Araştırma, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik bölümünde öğrenim gören, araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerle sınırlandırılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan sosyo-demografik veri formu ve 'Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği' ile toplanmıştır. 'Hemşirelikte Meslek Seçimi ölçeği; Türkiye'de geçerlilik güvenilirliği Öner ve Saraçoğlu (2010) tarafından yapılan, likert tipinde 17 soru (%0 ile %100 arası şeklinde puanlanan) ve iki alt ölçekten oluşur (Mesleki Uygunluk, Yaşamsal Nedenler). Toplam ölçek ve alt ölçek puanları; katılımcıların ölçeğe verdikleri puanların toplamının, ölçekteki soru sayısına bölünmesi ile elde edilmektedir. Ölçek tanılama amaçlı bir ölçek olmadığından dolayı alınan puan aralıklarının ifade ettiği bir anlam yoktur (10). Verilerin analizi SPSS (Statistical Package For Social Science) 16.0 paket programı ile yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ortalama, yüzdelik hesaplamaları, tek yönlü varyans analizi ve t testi kullanılmıştır. Araştırmanın amaç ve kapsamını içeren bir yazı ile Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Yönetiminden yazılı izin alınmıştır ve araştırmaya katılan tüm öğrencilerden sözlü izin alınmıştır.

Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 18.7±0.9, %71.6'sı bayan, %96.1'i bekadır. Katılımcı öğrencilerin %58.8'i il merkezinde yaşadığını, %55.9'u annelerinin, %38.3'ü ise babalarının ilköğretim mezunu olduğunu, %63.7'si gelirlerinin giderlerine denk olduğunu, %59.8'i Anadolu-fen lisesi mezunu olduklarını ve %59.8'i akademik başarı durumlarını iyi olarak algıladıklarını ifade etmiştir.

Yine öğrencilerin %67.6'sı daha önce hiç hemşirelik hizmeti almadıklarını, %59.8'i daha önce bir hastanın başında refakatçi olarak kalmadıklarını ve %71.6'sı ailelerinde hemşirelik mesleği yapan kimsenin bulunmadığını belirtmiştir. Öğrencilerin %59.8'i hemşireliği isteyerek geldiklerini ve %41.2'si neden hemşirelik mesleğini seçtiklerini bilmediklerini ifade etmiştir (Tablo 1).

Hemşirelik mesleğinin seçimine ilişkin sorulara baktığımızda; 'Hemşirelikte işsiz kalınmayacağını düşünüyorum' ifadesi 84.0 ± 2.49 ortalama puanı ile en yüksek puan ortalamasına sahip madde olmuştur. Bunu 79.30 ± 2.57 ortalama ile 'Her zaman insanlara yardım etmek istemişimdir' ve 76.10 ± 3.13 ortalama ile 'Çevremdeki insanlar iyi bir hemşire olacağını söylerler ifadeleri izlemiştir. 'Hemşire olmayı her zaman istemişimdir' ifadesi ise 2.37 ± 2.46 ile en düşük puan ortalamasına sahip ifade olmuştur (Tablo 2).

Tablo 3'de öğrencilerin bazı değişkenlerine göre HMSÖ ve alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları verilmiştir. Buna göre; bayan öğrencilerin, maddi geliri giderinden az olan, daha önce hemşirelik hizmeti alan ve ailesinde hemşire yakını olan öğrencilerin alt boyut ve toplam ölçek puan ortalamalarının daha yüksek olduğu ve cinsiyet, maddi durum, hemşirelik hizmeti alma, hemşire yakını olma durumu ile mesleki uygunluk alt boyutu, HMSÖ toplam puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p < 0.05$).

Hemşirelik mesleğini isteyerek seçen öğrencilerin mesleki uygunluk ve ölçek toplam puan ortalamaları yüksek bulunmuş ve mesleği isteyerek seçme durumu ile mesleki uygunluk ve HMSÖ toplam puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$).

Hemşirelik mesleğini istihdamı kolay olduğu için seçen öğrencilerin yaşamsal nedenler alt boyut puan ortalaması yüksek bulunurken, hemşireliği idealindeki meslek olduğu için seçen öğrencilerin mesleki uygunluk ve HMSÖ toplam puan ortalamaları daha yüksek bulunmuştur. Bununla birlikte mesleği seçme nedenleri ile mesleki uygunluk ve HMSÖ toplam puan ortalamaları arasındaki farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ($p < 0.05$) (Tablo 3).

Tartışma

Araştırmaya katılan öğrencilerin HMSÖ soruları puan ortalamalarına baktığımızda; en yüksek puan ortalamasını 84.00 ± 2.49 ile 'Hemşirelikte işsiz kalınmayacağını düşünüyorum' ifadesi almıştır (Tablo 2). Hemşirelik öğrencileri ile yapılan bir çalışmada öğrencilerin %40.2'si, Kavuran ve

Tablo 1. Öğrencilerin hemşirelik mesleğine ilişkin özelliklerinin dağılımı

Hemşirelik mesleğine ilişkin özellikler	Sayı	Yüzde
Hemşirelik hizmeti alma		
Evet	33	32.4
Hayır	69	67.6
Refakatçi olarak bulunma		
Evet	41	40.2
Hayır	61	59.8
Hemşire yakını olan		
Evet	29	28.4
Hayır	73	71.6
Hemşirelik isteme		
Evet	61	59.8
Hayır	41	40.2
Hemşireliği seçme nedeni		
İstihdam	35	33.3
Aile-Çevre Etkisi	9	8.8
Puan durumu	10	9.8
İdealimdeki meslek	7	6.9
Bilmiyorum	42	41.2
Toplam	102	100

Tablo 2. Hemşirelik mesleği seçimine ilişkin puan ortalamaları

HMSÖ Soruları	Ortalama \pm XSS
Her zaman hemşire olmayı istemişimdir.	23.70 \pm 2.46
Hemşireliğin kişiliğime uygun bir meslek olduğunu düşünüyorum	49.10 \pm 3.28
Her zaman insanlara yardım etmek istemişimdir	79.30 \pm 2.57
Kendimi ifade edebilmemi sağlayan bir iş yapmak istedim	67.50 \pm 3.41
Hemşireliğin benim için iyi bir kariyer fırsatı olduğunu düşünüyorum	39.10 \pm 3.27
Başka bir iş yapmak isterdim ama yapamadım	62.20 \pm 3.66
Çevremdeki insanlar iyi bir hemşire olacağını söylerler	76.10 \pm 3.13
Hemşireliğin sürekli gözde bir meslek olacağını düşündüğüm için hemşireliği seçtim	52.10 \pm 3.75
Hemşirelik insanların gözünde saygın bir meslektir	52.30 \pm 3.40
Hemşirelikten başka seçim şansım yoktu	29.80 \pm 3.77
Hemşirelikte işsiz kalınmayacağını düşünüyorum	84.00 \pm 2.49
Hemşirelikte iyi para kazanılır	67.70 \pm 2.69
Hemşirelik dışında yapabileceğim başka iş yok	
Hemşirelikte alanında lider olunabileceğini düşünüyorum	53.10 \pm 3.20
Hemşirelik ailem ve benim için uygun bir iştir	65.30 \pm 2.97
Hemşireliğin yarı zamanlı ve vardiyalı çalışma koşullarının olması bana cazip gelmektedir	59.60 \pm 3.38
Gereksinimlerimi karşılayabilecek bir meslek aradım ve hemşireliği seçtim	57.20 \pm 3.31

Tablo 3. Öğrencilerin bazı değişkenlere göre HMSÖ ve alt boyutlarına ait madde puan ortalamalarının dağılımı

Tanıtıcı Özellikler	Yaşamsal Nedenler	Mesleki Uygunluk	HMSÖ Toplam
Cinsiyet			
Bayan	52.37±1.40	60.83±1.47	57.84±1.09
Erkek	52.52±1.86	45.86±2.28	48.21±1.68
	t:-0.045	t:3.91	t:3.40
	p>0.05	p=0.000	p=0.001
Maddi durum			
Gelir giderden az	51.66±1.41	64.73±1.56	60.12±1.04
Gelir giderden fazla	49.44±1.73	46.06±2.43	47.25±1.75
Gelir gidere denk	53.46±1.53	57.10±1.63	55.81±1.23
	F:0.50	F:5.11	F:4.73
	p>0.05	P<0.05	p<0.05
Hemşire yakını olma durumu			
Evet	53.21±1.56	63.07±1.36	59.59±0.97
Hayır	52.10±1.54	53.99±1.97	53.32±1.44
	t:0.32	t:2.26	t:2.14
	p>0.05	p<0.05	p<0.05
Mesleği isteyerek seçme durumu			
Evet	50.71±1.53	61.81±1.65	57.89±1.19
Hayır	54.95±1.53	48.78±1.89	50.96±1.48
	t:-1.37	t:3.67	t:2.60
	p>0.05	p=0.000	p<0.05
Mesleği seçme nedeni			
İstihdam	56.47±1.35	50.37±1.52	52.52±1.13
Aile-çevre etkisi	40.18±1.49	46.66±1.95	44.37±1.67
Puan durumu	51.33±1.90	61.54±1.64	57.94±1.11
İdealimdeki meslek	52.14±1.66	73.11±1.59	65.71±1.43
Bilmiyorum	52.06±1.50	59.78±1.94	57.05±1.34
	F:2.11	F:3.84	F:3.41
	p>0.05	p<0.05	p<0.05

arkadaşlarının araştırmalarında ise %95'i hemşirelikte işsiz kalınmayacağını düşündüklerini belirtmişlerdir (11,12). Andsoy ve arkadaşlarının araştırmasında öğrencilerin %72'si, Özpancar ve arkadaşlarının araştırmasında %53'ü, Bozkır ve arkadaşlarının araştırmasında ise sağlık memurluğu öğrencilerinin %46.6'sının iş bulma kolaylığı nedeniyle hemşirelik mesleğini seçtiklerini belirtmişlerdir (13,14,15).

Ejder ve arkadaşları hemşirelik mesleğinin seçilmesi ile ilgili görüş aldıkları araştırmasında, öğrencilerin %66.3'ünün mezun olduktan sonra iş bulma konusunda endişeli olduklarını saptamıştır (16). Beydağ ve ark. ise öğrencilerin mesleği bilinçli olarak tercih etmedikleri ve iş bulma kolaylığının meslek seçiminde etkili olduğunu belirtmiştir (17). Bu anlamda araştırmamızın bulguları literatür ile uyumlu bulunmuştur.

Öğrencilerin HMSÖ ve alt boyutlarından alınan puan ortalamalarının bazı değişkenler ile ilişkisi Tablo 4'de verilmiştir. Cinsiyet değişkeni ile HMSÖ ve alt boyut puan ortalamalarına baktığımızda; bayan öğrencilerin puan

ortalamalarının daha yüksek olduğu göze çarpmaktadır. Cinsiyet ile mesleki uygunluk ve HMSÖ toplam puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$). Özyürek ve arkadaşlarının araştırmasında da bizim araştırmamıza benzer şekilde bayan öğrencilerde puan ortalamaları erkek öğrencilere göre yüksek bulunmuş ve cinsiyet değişkeni ile HMSÖ puanları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (11). Literatürde erkek hemşire öğrencilerin iş garantisi olan bir meslek adayı oldukları için mutlu ancak mahremiyet gerektiren bazı durumlarda eksik kalmaları nedeniyle endişelendikleri belirtilmektedir (18). Günümüzde erkeklerin hemşirelik mesleğine girmeleri giderek artmaktadır. Erkeklerin hemşirelikte uzun bir geçmişlerinin olmaması erkek hemşirelerin anormal bir durum olduğu anlayışının kök salmasına ve hemşireliğin erkekler için yaygın bir meslek olmamasına neden olmuştur (19). Meadus ve Twomey tarafından yapılan bir araştırmada, erkeklerin hemşirelik mesleğini tercih etmelerine seçmedeki engel olarak kadın odaklı bir meslek olması ve medyada rol model olarak erkeklerin eksik oluşu gösterilmiştir (20). Lou ve arkadaşları tarafından yapılan bir başka araştırmada da, erkek hemşirelerin yaşadığı streslerin en önemli nedeni bu mesleğin toplum tarafından kadın mesleği olarak algılanması olarak vurgulanmaktadır (21). Toplumun erkek hemşirelere bakış açısının değerlendirildiği bir araştırmada katılımcıların %61.4'ünün hemşireliğin kadın mesleği olduğu görüşünde olduğu belirlenmiş ve hemşireliğin hala kadın mesleği olarak görüldüğü sonucuna varılmıştır (22). Buna göre hemşirelik 1. sınıf öğrencilerinin mesleki kimliklerini henüz kazanma aşamasında oldukları ve sağlık personelinin çok toplumun bir parçasını temsil ettikleri düşünüldüğünde, toplumun ile aynı bakış açısına sahip oldukları ve dolayısıyla sonuçların toplumla paralel olduğu düşünülmüştür.

Meslek seçimini etkileyen bir başka faktörde gelir düzeyidir. Maddi durum değişkeni ile HMSÖ ve alt boyut puan ortalamalarına baktığımızda; geliri giderinden az olduğunu ifade eden öğrencilerin puan ortalamaları yüksek bulunmuştur. Maddi durum değişkeni ile mesleki uygunluk ve HMSÖ toplam puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır ($p<0.05$). Hemşirelik öğrencileri ile yapılan başka bir araştırmada gelir düzeyinin HMSÖ puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (23). Lise öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırmada ise gelir düzeyi arttıkça öğrencilerin hemşirelik mesleğini tercih etmeyi düşünmedikleri, gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin hemşirelik mesleğine yöneldikleri belirlenmiştir (24). Turgay ve ark. öğrencilerin %67.2'sinin orta gelirli ailelerden geldiğini

bulmuşlardır (25). Bir başka araştırmada aile gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin iş bulma kolaylığı ve aile ekonomisine katkıda bulunabilmek amacıyla hemşirelik mesleğini seçtikleri sonucu ortaya çıkmıştır (13). Bundan yola çıkarak maddi kaygıların hemşirelik mesleğini seçmede etkili bir kriter olduğu söylenebilir. Özellikle maddi durumu iyi olmayan ailelerden gelen öğrenciler için, hemşirelikte işsiz kalınmayacağına yönelik düşünceler maddi teminat olarak algılanmış ve meslek seçimini bu yönde etkilemiş olabileceği düşünülmüştür

Hemşire yakını olduğunu ifade eden öğrencilerin HMSÖ alt boyut ve toplam ölçek puan ortalamalarının daha yüksek olduğu ve mesleki uygunluk ve toplam ölçek puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Ailesinde hemşire bulunan bireylerin hemşirelik mesleğinin tüm niteliklerine ilişkin olumlu görüşe sahip oldukları saptanmıştır (26). Eskimez ve ark. araştırmasında hemşire bir yakını olan öğrencilerin hemşireliği tercih etme oranlarının daha fazla olduğu belirlenmiştir(24). Bu sonuçlar göz önüne alındığında bireylerin hemşire bir yakınlarının bulunmasıyla hemşirelik mesleğini daha yakından ve olumlu bir şekilde tanıdıkları ve bu nedenle hemşirelik mesleğine ilişkin olumlu görüşe sahip oldukları söylenebilir.

Araştırmamızda hemşirelik mesleğini isteyerek seçen öğrencilerin mesleki uygunluk ve toplam ölçek ortalama puanlarının mesleği isteyerek seçmeyenlere göre daha yüksek olduğu ve mesleki uygunluk, HMSÖ toplam puan

ortalaması ile mesleği isteyerek seçme durumu arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.05$). Mesleği isteyerek seçmek; bireylerin mesleği severek yapmalarına, kurumu ve meslektaşlarını sevmelerine, mesleki ilişkilerin ve iş doyumlarının yüksek olmasına dolayısıyla çalışma ortamlarını olumlu algılamalarına etki etmesi bakımından son derece önemlidir (27). Öğrencilerin hemşirelik mesleğini seçme nedenlerine baktığımızda hemşirelik mesleğini idealindeki meslek olduğu için seçen öğrencilerin mesleki uygunluk ve toplam ölçek puan ortalamaları diğer gruplara göre yüksek bulunmuştur. Mesleği seçme nedeni değişkeni ile mesleki uygunluk ve HMSÖ toplam ölçek puanı arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$). Bireyin bu yeteneklerini ve potansiyelini doğru olarak kullanabilmesi doğru meslek seçimi, dolayısı ile de mesleğini sevmesi ile mümkündür. Mesleğini sevmek, bireyi harekete geçirerek, kendine özgü yeteneklerini, potansiyelini açığa çıkararak kendini gerçekleştirme basamağına ulaşmasını ve profesyonel tutum sergilemesini sağlar (17,28,29). Hemşireler üzerinde yapılan bir çalışmada ise mesleğini severek yapan hemşirelerin kendini gerçekleştirme puanlarının daha yüksek olduğu, bir başka araştırmada ise mesleği seven hemşirelerin sevmeyenlere göre mesleki profesyonelliklerinin daha iyi olduğu belirtilmiştir (29,30). Öğrencilerin mesleği sevmesi ve benimsemesi, meslekte daha başarılı olacaklarını, kaliteli hasta bakımı hizmeti vereceğini, insana ve topluma saygı göstereceklerini ve hemşireliğin gelişmesine katkı sağlayacaklarını düşündürmektedir (13).

Kaynaklar

1. Kuzgun Y. Meslek Rehberliği ve Danışmanlığına Giriş, 5. Baskı İstanbul: Nobel Yayınları, 2003:ss.109.
2. Türk Dil Kurumu, Erişim:03.05.2014. http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.538e2317b7e2b3.11464994
3. Fındıklı R. Mesleki kimlik olgusu ve Polislik Mesleğinin Özellikleri. İçinde Türkiye'de Suç Polislik. Editörler; İbrahim Cerrah ve Emin Semiz.Ankara:2001, ss. 90-1.
4. Pekkaya M, Çolak N. Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Faktörlerin Önem Derecelerinin AHP İle Belirlenmesi. International Journal of Social Science, 2013;6:797-818.
5. Özsoy O. Geleceğin Meslekleri Değişen Dünyada Meslek Seçimi. İstanbul;Hayat Yayınları, 2004:s.105-06.
6. Yeşilyaprak B. Eğitimde Rehberlik Hizmetleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2006.
7. Tokar D, Fischer A, Subich L. Personality and Vocational Behavior: A Selective Review of The Literature. Journal of Vocational Behavior, 1998;53:115-53.
8. Sarıkaya T, Khorshid L. Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi: Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2009;7:393-423.
9. Secrest J.A, Norwood B.R, Keatly V.M. I was Actually a Nurse: The Meaning of Professionalism for Baccalaureate Nursing Students. Journal of Nursing Education, 2003;42:77-82.
10. Önler E, Saraçoğlu G.V. Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeğinin Güvenilirlik ve Geçerliliği. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Dergisi, 2010;3:78-85.
11. Özyürek S.K, Kaya P, Ata F, Yüksel Ş, Işık B, Sertbaş G. Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Seçimi ve Etkileyen Faktörler. XIII. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi, 1-3 Mayıs, Trabzon: 2014.ss.83.
12. Kavuran E, Ağaçdiken S, Ersöz H, Arı F, Kelle Ş. Hemşirelik Öğrencilerinin Özetkililik- Yeterlilik Düzeylerine Göre Hemşirelik Mesleğini Seçme Durumları. XI. Ulusal Hemşirelik Kongresi, 26-28 Nisan, Bursa: 2012.ss.134.
13. Andsoy I.I, Güngör T, Bayburtluoğlu T. Karabük Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Hemşireliği Tercih Etme Nedenleri ve Mesleğin Geleceği İle İlgili Görüşleri. Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi, 2012;1:124-30.
14. Özpancar N, Aydın N, Akansel N. Hemşirelik 1. Sınıf Öğrencilerinin Hemşirelik Mesleği İle İlgili Görüşlerinin Belirlenmesi. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2008;12:9-17.
15. Bozkır G, Taşcı N, Arsak A, Balgı Ö, Kaya E, Güngör N ve ark. Genel Lise son sınıf ve Sağlık Yüksekokulu'ndaki erkek öğrencilerin hemşireliğe bakışı. Üniversite ve Toplum, 2008;:54-71.

16. Ejder S, Özkan H O, Çelebioğlu A. Erzurum Sağlık Yüksekokulu ve Hemşirelik Yüksekokulu öğrencilerinin mesleği seçme ve devam ettirme ile ilgili görüşleri. I. Ulusal Hemşirelik Öğrenci Sempozyumu Kitabı, İzmir; 2000.ss.33.
17. Beydağ K. Gündüz A, Özer F .Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Eğitimlerine ve Mesleklerine Bakış Açıları, Meslekten Beklentileri. Pamukkale Tıp Dergisi 2008;1:137-42.
18. Üstün Ç, Demirci N, Oğuz E. Erkek Öğrenci Gözüyle Öğrenci Hemşire Olmak. XIII. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongre Özet Kitabı, 1-3 Mayıs, Trabzon: 2014.ss.28.
19. Yavuz M, Dramalı A. Erkek Öğrencileri İçeren Hemşirelik Eğitimi, IV. Ulusal Hemşirelik Sempozyumu, Kıbrıs;1997. ss.234-37.
20. Meadus, R.J, Twomey, J.C. Men in Nursing: Making The Right Choice. Can Nurse, 2007;103:13-6.
21. Lou, J.H, Yu, H.Y, Hsu H.Y, Dai H.D. A study of role stress, organizational commitment and intention to quit among male nurses in southern Taiwan. Journal Nursing Research, 2007;15:43-53
22. Ünver S, Diri E, Ercan İ. Hemşirelik Mesleğinin Erkek Üyelerine Toplumun Bakış Açısı. Türkiye Klinikleri Journal Medical Ethics, 2010;18:96-102.
23. Kalender N, Çelik K, Tosun N, Bağçivan G, İlknur F. Bir Hemşirelik Yüksekokulunda Okuyan Birinci Sınıf Öğrencilerin Hemşirelik Mesleğini Seçmelerine Neden Olan Faktörlerin Belirlenmesi. XIII. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongre Özet Kitabı, 1-3 Mayıs, Trabzon: 2014.ss.176.
24. Eskimez Z, Öztunç G, Alparslan N. Lise son sınıfta okuyan kız öğrencilerin hemşirelik mesleğine ilişkin görüşleri. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi, 2008;15:58-67.
25. Turgay AS, Karaca B, Çeper E. Hemşirelik Öğrencilerinin Mesleği Algılayışları. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2005;8:54-62.
26. Çelik S.A, Pasinlioğlu T, Kocabeyoğlu T, Çetin S. Hemşirelik Mesleğinin Toplumdaki İmajının Belirlenmesi. Florance Nightingale Hemşirelik Dergisi, 2013;21:147-53.
27. Mollaoğlu M, Fertelli K.T, Tuncay Ö.F. Hastane Çalışanlarının Hemşirelerin Çalışma Ortamlarına İlişkin Algılarının Değerlendirilmesi. Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi 2010;5:17-30.
28. Dede M, Çınar S. Dahiliye yoğun bakım hemşirelerinin karşılaştıkları güçlükler ve iş doyumlarının belirlenmesi. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi, 2008;1:3-14.
29. Karamanoğlu A.Y, Özer F.G, Tuğcu A. Denizli ilindeki hastanelerin cerrahik kliniklerinde çalışan hemşirelerin mesleki profesyonelliklerinin değerlendirilmesi. Fırat Tıp Dergisi, 2009;14:12-7.
30. Ünsar S, Kostak A.M, Kurt S, Erol Ö. Hemşirelerin Kendini Gerçekleştirme Düzeyleri ve Etkileyen Etmenler. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Dergisi, 2011;4:2-6.